

POJAM IGRE

Prof. dr Nataša Branković

"Igra je od
fundamentalnog značaja
za učenje veština 21. veka,
kao što su rešavanje
problema, saradnja i
kreativnost"

(Američka akademija za pedijatriju, 2020)

"PLAY IS FUNDAMENTALLY IMPORTANT
FOR LEARNING 21ST CENTURY SKILLS,
SUCH AS PROBLEM SOLVING,
COLLABORATION, AND CREATIVITY."

AMERICAN ACADEMY OF PEDIATRICS

" IGRA JE NAJVIŠI OBLIK
ISTRAŽIVANJA "
(Albert Ajnštajn)

"Play
is the
highest
form of
research."

Albert Einstein

"Deca uče dok se igraju.
Najvažnije, u igri deca
uče kako da uče"
(Fred Donaldson)

Children *learn*
as they
play.

Most importantly,
in play children

learn
how to
learn.

- O. Fred Donaldson

Ludvig Vitgenštajn Josef Johann

Ludvig Vitgenštajn ([nem.](#) Ludwig Wittgenstein Josef Johann; [Beč](#), 1889 - 1951) bio je austrijsko-britanski [filozof](#) poreklom iz Austrije koji je prvenstveno radio u poljima [logike](#), [matematičke filozofije](#), [filozofije duha](#), i [filozofije jezika](#). Mnogi ga smatraju jednim od najupečatljivijih filozofa dvadesetog veka.

Pojam dečije igre

- **Filozof Ludvig Vitgenštajn je tvrdio da se igre ne mogu definisati** jer ne postoji zajednička nit koja bi sve vrste igara povezala.
- U delu Filozofske igre Vitgenštajn tvrdi da **tri elementa igara, kao što su igranje, pravila i konkurencija**, ne mogu adekvatno da definišu šta su igre.
- Vitgenštajn je zaključio da **ljudi primenjuju termin igra za niz različitih ljudskih aktivnosti koje jedne s drugima imaju jedino marginalnu sličnost**.
- Uprkos Vingeštajnovoj tvrdnji da se igre ne mogu definisati, mnogi pedagozi, pedijatri, psiholozi, filozofi ..., definisali su igru posmatrajući je sa različitih aspekata.

Maja Vučković
master profesor
filozofije

DVA PRISTUPA TUMAČENJA POJMA IGRA

(Vučković, 2021, para 7)

Prema Vučković (2021, para 7) pojam igre se može tumačiti sa filozofskog i naučnog pristupa:

1. **filozofski pristup** pitanje o igri usmerava tumačenju *bivstva ljudske igre* koje se javlja kao osobit *privid*, kao značajna sfera nestvarnosti ";
2. **naučni pristup** igru vidi kao *antropološku datost* koja se izdvaja od bioloških "igara" i ima zadatak da istraži mnoštvo pojavnih oblika igre i utvrdi njen značaj za kulturu.

MAJA VUČKOVIĆ master profesor filozofije

Retrieved from <http://maja-vuckovic.com/filozofija/arhetipski-osnov-igre.html>
Part 2
Uzelac, M. (1987). *Filozofija igre*. Novi Sad: Književna zajednica Novog Sada.
<https://docplayer.rs/173704326-Igra-kao-filozofski-problem-1.html>

- "Naučni pravac istraživanja igre sabira interesovanja koja za igru srećemo kod teoretičara kulture, pa tako, u antropološkoj ravni, **igru možemo razumeti kao jedan temeljni egzistencijalni fenomen koji bi se mogao odrediti s obzirom na elemente do kojih se dolazi njegovom analizom**" (Vučković, 2021, para 7):
 - 1) igra pruža **užitak** do kojeg dolazi zbog same igre;
 - 2) igra poseduje **smisao** (interni [povezanost delova igre] i eksterni [značenje igre za gledaoce]);
 - 3) igra pretpostavlja **zajednicu** koja igra;
 - 4) igra ima svoja **pravila**;
 - 5) igra podrazumeva **igračku** [kao reprezentanta svih stvari uopšte];
 - 6) u igri igrači uvek imaju određene **uloge**, i
 - 7) igra pretpostavlja **svet igre** (Uzelac, 1987, str. 18-19).

Yogman et al. (2018) o pojmu igre

Yogman et al. (2018)

- "Definicija igre je eluzivna (osujećena) jer je igru teško definisati. Međutim, sve je izraženiji konsenzus da je **igra aktivnost koja je iznutra motivisana, podrazumeva aktivno angažovanje i rezultira radosnim otkrićem,** (Yogman et al, 2018).
- "**Igra je dobrovoljna i često nema spoljne ciljeve. Zabavna je i često spontana.** Deca su često aktivno angažovana i strastveno zadubljena u igru što im pomaže da izgrade veštine izvršnog funkcionisanja i doprinosi njihovoj spremnosti za školu. Utvrđeno je da **deca koja se dosađuju, (ne igraju se) neće dobro učiti,** (Yogman et al, 2018).

Yogman, M., Garner, A., Hutchinson, J., Hirsh-Pasek, K., Michnick Golinkoff, R. (2018). The Power of Play: A Pediatric Role in Enhancing Development in Young Children. *American Academy of Pediatrics*, 142(3), 1-7.

Furlan (1981) o pojmu igre

Furlan (1981)

- **"Igra je dobrovoljna i često spontana aktivnost najrazvijenijih životinjskih organizama i čoveka, kojoj nije svrha podmirivanje životnih potreba, već rekreacija, učenje, trošenje viška energije,,.**

H.B. INGLIŠ & A.Č. INGLIŠ (1972)

- **"Igra je voljna aktivnost koja se vrši bez krajnjeg cilja i, u celini, sa uživanjem ili očekivanjem uživanja, mada u izvesnim elementima igre može da se ne uživa".**

Furlan, I. (1981). *Čovekov psihički razvoj*. Zagreb: Školska knjiga.

Ingliš, H.B. & Ingliš, A.Č. (1972). *Obuhvatni rečnik psiholoških i psihoanalitičkih pojmova*. Beograd: Savremena administracija.

Rogers (2001) i Pavlović i Krnjaja (2017) o pojmu igre

Pavlović i Krnjaja (2017)

- **"Igra je prirodni i konstruktivni način interakcije deteta sa vršnjacima, odraslima i okruženjem.**
- **Igra je središte dobrobiti, učenja i razvijanja svakog deteta** - deca uče kroz igru i u igri, pa kvalitetan predškolski program mora podržavati igru deteta"

Rogers (2001)

- **„O igri se često govori kao da je oslobođena ozbiljnog učenja". Ali za decu, igra je ozbiljno učenje"**

"Play is often talked about as if it were a relief from serious learning. But for children, play is serious learning."

—Mr. Rogers

Pejović (2008) o pojmu igre

Pejović (2008)

- **"Igra je slobodno izabrano, samoregulisano i suštinski motivisano angažovanje u kome se dete „dobro oseća” i prevazilazi svoje granice".**
- **U igri dete razvija sve dimenzije psihološke dobrobiti:** ojačava samopouzdanje, samoprihvatanje i samostalnost ponavljajući i slobodno menjajući uobičajene i ustaljene kulturne obrasce, razvija samoregulaciju i spremnost na aktivan odnos prema svetu i pojavama, razvija kreativnost i fleksibilnost".

Renata Cimer o dečijoj igri

Renata Cimer (pedagog)

- "U dečjem igranju odrasli često ne vide ništa više od puke zanimacije. Međutim, ***za decu ništa nije smislenije od igranja***".
- "***Dete koje u igri eksperimentiše sa svojom okolinom otkriva prirodne zakone.*** Lopta pliva na vodi, kamen tone...
- ***Isprobavajući, dete otkriva kako stvari funkcionišu***".

Stepanović (2003, str. 116) o igri

Stepanović (2003, str. 116)

- **"Igra podstiče maštu, smeh i volju za druženjem.** Igra predstavlja nezamenjivu podršku uspostavljanju poverenja i izgradnji kvalitetnih odnosa saosećanja i uvažavanja drugih. ***Igra je prilagodljiv sistem. U njoj može da učestvuje i uživa svako, bez obzira na mogućnosti i ograničenja koje ima***".
- **"Igra ima različite oblike, sadrži različite aktivnosti i angažuje različite psihičke funkcije.** U igri može učestvovati jedna jedinka, ali i više njih, pa mnogi teoretičari na igru gledaju kao na važnu socijalnu pojavu".
- **"Igra se razvija i menja tokom vremena.** Zbog svoje kompleksnosti proučavana je na različite načine, te tako ***postoje različite teorije igre.*** Pomenute razlike, međutim, nisu nešto što bi trebalo kritikovati, naprotiv, one odražavaju kompleksnost fenomena igre i različite pristupe njenom izučavanju".

Stepanović (2003, str. 116) o igri

Stepanović (2003, str. 116)

- **"Igra dobija veći značaj u psihologiji tek tridesetih godina XX veka.** Najpoznatiji autori koji su se tada bavili igrom bili su **Klapared, Štern, Biler** i drugi. Potonji autori svoje su učenje zasnovali na otkrićima pomenutih autora i pokušali da odu korak dalje".
- Psiholozi nastoje da diferenciraju igru od drugih oblika ponašanja.
- **"Igra je deo ukupne praktične aktivnosti deteta i dostupna je posmatranju spolja. Ona ima posebna obeležja u ukupnom repertoaru praktičnih aktivnosti deteta, a to su samostalnost, autoteličnost, ekspresivnost i divergentnost,,.**

Brojne definicije igre

- Igra je jedinstven čin kojim se utiče na sve aspekte integralnog razvoja dece -fizičke, intelektualne, moralne, socijalne, estetske...
- Igra je autorska prerada stvarnosti i čin zamišljanja iskustva. Igra je mašta u akciji i forma istraživanja.
- Igra je dominantna aktivnost u svakodnevnom životu deteta. Ona je rani izraz najdubljeg ljudskog svojstva – kapaciteta fleksibilnosti, odnosno forma ispoljavanja najznačajnijeg stvaralačkog potencijala deteta.
- Kapacitet fleksibilnosti u igri omogućava detetu da zamisli i izgradi okruženje mogućeg i da na osnovu te zamisli menja sebe i svoje postupke. Zbog kapaciteta fleksibilnosti kao glavne odrednice, osnovnu karakteristiku igre ne čini aktivnost ili sadržaj igre, nego specifičnost pristupa.
- ***Igra je uvek dobrovoljna, dogovorena između učesnika igre, određena je igrovnim planom i pravilima i sama sebi je cilj.***

Brojne definicije igre

- Dete je biće igre. Igra je urođen način odnosa deteta prema svetu kroz koji ono doživljava, proširuje i prerađuje iskustva, oblikuje sebe i svet i gradi saznanja o sebi i svetu, razvijajući potencijal otvorenosti, fleksibilnosti i stvaralaštva, kao osnove svekolikog učenja i razvoja.
- Igra je najprirodniji, osnovni i najznačajniji vid aktivnosti svakog deteta; izraz je psihofizičkih potreba deteta, emocionalnih stanja i socijalnih težnji. Igra je put kojim deca upoznaju svet u kome žive.
- Dečija igra je aktivnost koja je u isto vreme i igra i rad, jer baš kao što odrasla osoba radi, tako se i dete igra; to je "posao" deteta.
- Kroz igru dete raste, razvija se, uči, uči... i na kraju sazreva. Igra utiče na sve aspekte razvoja deteta: senzomotorni, kognitivni (opažanje, učenje, pamćenje, mišljenje, inteligencija), emocionalni, moralni, socijalni, kao i na razvoj govora.

Prema Katedri za predškolsku pedagogiju na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Beogradu (2020), šest su osnovnih karakteristika igre

dobrovoljnost

posvećenost

aktivitet

bogatstvo
načina
izražavanja

razmena i
interakcija

uživanje i
zabava

KARAKTERISTIKE IGRE

Za dete, igra je suštinski deo života, osnovni način na koji dete upoznaje svet, upoznaje sebe i gradi odnose sa drugim ljudima.

DOBROVOLJNOST IGRE

- "Igra deci nije obaveza, deca igru samoinicijativno biraju, dobrovoljno započinju i uključuju se u igru. Ne treba ih podsećati niti dodatno motivisati da se igraju!"

POSVEĆENOST IGRI

- "Deca su zadubljena u igri. Nema boljeg načina da razvijaju pažnju i koncentraciju i uče da se u potpunosti posvete onom što rade".

KARAKTERISTIKE IGRE

AKTIVITET I ISTRAŽIVANJE

- Deca su u igri aktivna jer istražuju, stvaraju pretpostavke, isprobavaju, zamišljaju i otkrivaju nove mogućnosti i rešenja kao najveći istraživači!
- U igri deca pokazuju najveći kapacitet ljudskog bića da svoje iskustvo predstave kao nešto što su zamislili i da sebe i svoje okruženje promene u skladu sa tom zamisli.
- To je kapacitet fleksibilnosti koji je u osnovi svih pronalazaka i otkrića u ljudskoj civilizaciji a javlja se prvi put u igri deteta!

KARAKTERISTIKE IGRE

BOGATSTVO NAČINA IZRAŽAVANJA

- " Dete u igri kombinuje maštu, misli, akciju, doživljaj i izražava ih na stotinu načina: glasom, pokretima, zvukom, pravljenjem konstrukcija, kombinovanjem i uklapanjem oblika, slikanjem, oblikovanjem, ... "

RAZMENA I INTERAKCIJA

- " Tokom igre deca razmenjuju ideje, uče da razumeju druge, da prihvataju i pripadaju, da vide sebe u različitim ulogama, da se suoče sa odnosima moći i uče da se nose sa teškim situacijama, da pregovaraju i dogovaraju se ".

KARAKTERISTIKE IGRE

UŽIVANJE I ZABAVA

- Igra je zabavna i prijatna dečija aktivnost jer čak i ako se ponekad ljute, deca su u igri rasterećena posledica ponašanja koje mogu postojati u stvarnosti.
- Bezbroj puta će dete reći „Samo se igramo!“.
- To je šansa da bez straha od posledica, zabavljajući se, ispituju svoje moći i svet oko sebe kako bi ga bolje razumeli i gradili.

KARAKTERISTIKE IGRE (Pejović, 2008)

OSNOVNE KARAKTERISTIKE IGRE (Pejović, 2008)

- aktivnost koja se ispoljava u vidljivom **praktičnom ponašanju**;
- **samostalnost** - za razliku od ostalih praktičnih aktivnosti u igri odrasli daju detetu punu samostalnost;
- **autoteličnost** - igra poseduje vlastite izvore motivacije, igra se izvodi sama radi sebe, dete je više usmereno na proces igre nego na rezultat igrovne aktivnosti (motiv deteta koje slaže kocke je više da gradi kulu nego da napravi kulu);
- **divergentnost** - svojstvo koje ukazuje da se igrovna aktivnost može razvijati u različitim smerovima - dete može isprobavati igračke i igrovnu situaciju, a može u igri probati kombinacije u kojima dolaze do izražaja njegove različite mogućnosti; ovo svojstvo čini igru fleksibilnim i kreativnim ponašanjem; u igri s pravilima može biti više rešenja ali ona se dele na pravilna i nepravilna;
- **ekspresivnost** - je svojstvo koje ukazuje da u igri dete izražava unutrašnje potrebe; igra pokazuje ono što dete doživljava u tom trenutku, jer igra angažuje celokupnu dečju ličnost;
- **fikcija** - imaginativnost, stvaranje iluzornog plana, što je obeležje simboličke igre.

Pejović, M. (2008). *Bez ispadanja. Priručnik za korišćenje nekompetativnih igara u radu sa heterogenim grupama*. Beograd: Grupa „Hajde da...“

KARAKTERISTIKE IGRE (Ailwood, 2003)

OSNOVNE KARAKTERISTIKE IGRE (Ailwood, 2003)

Ailwood (2003) navodi sledeće karakteristike igre:

- **Oslobodena pritiska** – igrači imaju osećaj slobode
- **Intrinsično (unutarnje) motivisana**
- **Kontrolisana od igrača**
- **Oslobodena spoljašnjih pravila (ne pravila igre)**
- **Neozbiljna** – u smislu da posledice igrovnih akcija nisu realne
- **Prijatna**
- **Često socijalna** – ali ne mora biti
- **Često u modalitetu pretvaranja ili „kao da“**

THE
IMPORTANCE OF
PLAY
IN CHILD
DEVELOPMENT

DEČJA LITERATURA

exploring books
through play

friendship, acceptance &
empathy

50 hands-on activities for ages 3-8

